

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

MĂSURA REALITĂȚII

tot ce ne înconjoară, tot ce devine sub semnul înnoirii, al căutării fertile, al creației reprezentive, al creației reprezentive rodul muncii milioanele de oameni ai țării. Prezentul și viitorul, operă colectivă ale cărei valori sînt atestate de chipul nou al orașelor și satelor, de puternicele ziduri ale industriei, de întemeierile culturale și științifice. Fiecare faptă, fiecare împlinire poartă semnătura oamenilor, se legitimează prin măsura exactă a realității vii care este și noastră, aici, în prezent. Anii epocii pe care o trăim se condensează în filele unei cărți unice, cartea muncii pentru țară, cronică în mers, istorie în mers ce s-a scris și se scrie din împletirea armonică a efortului și dăruirii tuturor generațiilor. Regăsim în permanență în paginile ei numele tinerilor, ca ucenici la școala formării revoluționare dar, în același timp, și ca înfăptuitori ai unor edificii de care se leagă idealurile viștei lor. Pe șantierul național și local de muncă patriotică, în industrie și agricultură, în școli și facultăți, tinăra generație a României își demonstrează apartenența de faptă și conștiință la marele front al construcției socialiste.

Cită muncă, cită schimbă frumoașă, cită pasiune se află dincolo de aceste enunțuri! Sau, într-o sintagmă, cită viață adevărată din care se poate naște prin cunoaștere din interior, prin transfigurarea sub arcul talentului, literatura adevărată! În Cuvîntarea rostită la Congresul educației politice și culturale socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu se adresa creatorilor cu îndemnul de a se inspira din viața și munca oamenilor care se dedică înfăptuirii marilor comandamente ale prezentului și viitorului: „...acei eroi, mii, zece și sute de mii, care fac totul pentru a asigura înălțarea patriei pe noi culmi de progres și civilizație! Aceștia sînt, de fapt, și participanții activi la creația cultural-artistică de masă, aceștia sînt adevărații fărîntori ai României socialiste, deci și ai culturii socialiste!”

Desprindem din această chemare și datarea de a transforma cronică prezentei „la tot ce devine în Patrie” a tinerii generații într-o temă majoră a scrisului nostru. Reportajul, proza, filmul, în primul rînd, celea ce poartă semnătura autorilor tineri trebuie să găsească în acest spațiu izvorul fertil al unor creații capabile să dea, întregii și convinoătoare, măsura realității.

A scrie pentru tineri, despre tineri înseamnă a fi tu însuși capabil să locuiești într-o vîrstă spirituală a entuziasmului și a angajării depline care se exprimă plenar prin iubirea de patrie, prin încrederea în viitor.

Luceafărul

REPERE CONTEMPORANE

Sub „Stelele fixe”

Gheorghe Pitut face parte din aceeași familie de spirite, care, valîndu-se de tehnica cronichon, îi „descătușează” latentele energii originare, arhaice. El nu merge pe linia transfigurării spirituale a lui Ioan Alexandru, nici nu ajunge pînă la primizionitate și stratificările etnice (francism, deism) din poezia lui Ion Gheorghe, spiritul arhaic al poeziei sale are vigoarea făcătoare a unui spațiu transilvan și este în ordine (romonologia și mai puțin morală, identificabilă). Arhaicitatea sa este mai mult un ecou etic decât speculativ, iar etica sa, declarată încă de la debut, e a unui „bărbat păduros”, iar mai tîrziu a unui „domn cu trăsă-n băta”. Oamenii sînt consangvini cu lucrurile, scosi din mijlocul naturii și duc această lipsă, nu pot trăi în afara spațiilor materiale. „Spațiul” devine în această poezie temelia unui sentiment etic activ, ce se traduce printr-un flux secret al comunicării individului cu o tradiție din care își trage vechele proprii sensibilități: „La noi un om e ca o casă, / de deal o casă e o țară / și țara seamănă o masă / a cerului înalt de vară / unde luceafărul coboară / să-și la lăcirea nenteleasă”. („La noi”, (Stelele fixe).

Poezia lui Gh. Pitut e un veritabil reper de geografie matricială și intră, deci, în același mare tablou de lirică etnică în care la locul de cinste se află și poezia lui George Alboiu. Dacă la acesta primitivitatea, stihialitatea duhului teluric, „infernul zeologic”, magia mistică a Cimpiei, duhul campestru acaparator-halucinant (atît de specific scriitorilor de cîmpie) alcătuiesc o individualitate, rezonând, în datele esențiale, cu realismul fantastic al prozel consacrate din acest spațiu (Fănuș Neagu, Ștefan Bănuțescu), la Gheorghe Pitut cronichon e de expresie silvestrală și el reverberază cu spiritul vi-

Z. Cărlucea

Continuare în pag. a 7-a

Sculptură de Ion Vlasiu

„MOROMETII” — film

Maria Preda poate dormi liniștit, cineva l-a înțeles: Stere Gulea. Acest regizor rar are în el cheia universului rural românesc, ruginită de atîta uitare, tobită uneori pînă la dispariție de niște mîini nevoțite. Stere Gulea știe ce-i țărănul și prin cîte spune și prin cîte nu spune, și prin cîte nu spune, în primul rînd el nu spune prea mult, înțelegînd că acest univers este hermetic, o herozitate așa cum e saleniul lui Preda, prințul pe cîmp, bucutul în cîmîr, fierăria lui Iovan, ceața finală, cu o geneză.

Nici Maria Preda n-a fost un discursiv. Oamenii ca el, cînd vorbesc, ascund ceva: natura cînd se arată se ascunde în fapt, e dispunerea și insondabilită și sufletul omului din care-și plămădește. Cîta libertate și cîta necesitate le găsește această lume? Cumpătă „obșara ievovoi” o face brutală, neblîndă pînă la inimaginabil, crudă dincolo de limită, dar fragilă pentru spirit și transparentă pînă acolo încît lacrima, sursul, iubirea — capătă niște irizări pe care nici o altă artă decât cea a lui Marin Preda nu le-a putut tălmăci. Niciăieri. Un umor pe care nimeni în literatura română — nu l-a avut pînă la el, face și mai iuscut actul eliberator, mîntuirea prin spirit.

Intelectuina enigma artistică a lui Marin Preda, va sta intactă în fața istoriei la hospitalul părcinic dintre prîhînire și trivialitate și neprihînire a unui mod de a fi care se naște, paradoxal, tocmai din această tăvîlire în viața urîtă și donșă, la care îl condamnă pe om, pe țărîn, înestăruia cu pămîntul. Nu știi cine va muri, omul sau pămîntul, e sigur că nu pămîntul și totuși omul acesta băta, de întemperile soartei, atît de stors și chinat, înglodat în pămînt pînă-n gît, iese deasupra și ne dăruiește lecția sa, ne-o dă nouă, ca pe o pîmte, lumii întregi, mîntuire de a dispărea. Ce scîrba e lumina pe țara ne-o trimite. Și cît de semnificativă.

Mai înții prin faptul că Ilie Moromete nu mai este un țărîn fabulos, Fabulosului Ilia Moromete, cu statura lui continentală și cu toate veritabilele abisale pe care le aduce cu sine peste lume, autorul român îl opune țărînului de la Dunăre, un simplu om, sustras mitologiei negre, dispunînd doar de o bună mîntie, de o logică, doar a sa, a nimanui altcuiva. Un ireductibil al omului, al ființei umane, desfăcută din niște lucruri grele care vin din primordiul. În locul puterilor terifiante — cosmice, mitice, sociale, strivitoare pentru om, în locul puterii, de scurt, Preda introduce un zîmbet latin. Sa vedem însă cît va rezista acest substituit. El rezistă pe durata cărții, iar acum și a filmului. Poate cîndva și a timpului. Moromete se află, în carte și în film, la marginea mitului, dincolo de raiul acestuia, de fantasmagoria și miracolul din perimetrul mitic, el e în afară, un om liber, și el cunoaște voluptatea libertății și toate serviciile ei. Ce scîrba clipă însă.

Din acest punct de vedere al timpului în care se potrece acțiunea, cartea lui Marin Preda și filmul lui Stere Gulea intră sub specii istorice, fiindcă istoricose un moment perimat. Este vorba de momentul istoric cînd, după milenii,

țărînul român a primit pămînt, prin reforma agrară din 1921, chiar dacă această libertate a durat o clipă, doar cîțiva ani. Iată, avem deja o mitologie a celui scurt moment de libertate. Ilie Moromete se putea măsura pe atîncu cu rețele, „mrețele agriculor”, care putea să albe mai mult decît el, cîte loturi de pămînt? Drept care țărînul îl și ignora, suveran, pe suverfan. Dar relația cu un stat pe care suverfanul Moromete avea iluzia de a-l putea păcăli? Căci pe cine se bizuia statul? Pe un agent fiduciar și pe un jandarm, căruia un alt „suverfan” îl smulgea arma să-l bată măr. Forțele insidioase ale istoriei lucrau încă subteran, omul nu le putea simți sub jubiția libertății decît în forma disoluției familiei. Poate tocmai de aici donquijotismul lui Moromete. Acel donquijotism nu e mai puțin impotus și dramatic decît cel al cavalerului Tristei Figuri, cu diferența că în Cîmpia Romană, fată de Mancha, lancea era saba, iar iluzia ținea cît un fîm de țigară. Moromete fumează din el, își autoîntreține combustia omnică, pînă la deplina consumare pe care istoria i-o asigură, i-a asigurat-o definitiv. Nu s-a mai văzut un perlat de asemenea proporții, un asemenea incorigibil al iluziei. Ilie Moromete își imaginează, împotriva tuturor forțelor malefice, inclusiv cele ale familiei proprii sau ale „filosofiei”, că lumea poate fi salvată prin duh, chiar dacă el își pierde totul. Am putea zice că Moromete are și el, ca tot omul, „opiniunea lui”, opinie pe

Paul Anghele

Continuare în pag. a 6-a

L-am ascultat pe Profesor

am fost studentul modest al marelui creator de cultură literară, George Călinescu într-o perioadă frămîntată de evenimente dramatice generate de lupta pentru fărîncarea unei personalități noi României, pe toate dimensiunile, mai precia perioada dintre anii 1946-1950. Istoria păstrează în documente tot ce a însemnat Revoluția pentru devenirea societății socialiste, noi, oamenii la început de tinerete și la început de revoluție, angajați deplin în miezul fierbinte al luptelor, păstrăm amintiri care revin, cînd și cînd, pentru a fi mărturie a trecerii noastre implicate în revoluție și — ceea ce intră în destîn — a trecerii prin viață.

În anul acela universitar 1946-1947, cursurile au început — la Facultatea de Litere — abia la începutul lui ianuarie 1947. Mi-aduc aminte că era o iarnă ca-n Alessandri, cu geruri „gen

Setea de ideal a literaturii

marile opere literare au supraviețuit epocilor respective reprezentînd mari valori literare, purtînd adică în mod implicit și un ideal major, un înalt mesaj umanist pe care l-au afirmat în mod ofensiv, intruchipîndu-l în nepieritoare imagini artistice. Ca formă specifică, sublimată artistic, a conștiinței sociale, marea literatură a supraviețuit etapei sale generatoare, înfruntînd cu succes necruțătoarea eroziune a timpului, iar uneori încă aureolindu-se cu tot mai lungul lui trecut. — În ciuda permanenței transformării, deveniri a stărilor de conștiință determinate de noi și noi condiții ale vieții materiale și spirituale ale societății în continuu progres, și chiar a unor schimbări structurale, revoluționare — datorită și idealului său general-uman. Lucrul acesta ne apare și mai evident, dacă — admînd că literatura și ideologia unei epoci, unei societăți sînt constanțiale și interdependente — reținem că în devenirea ei istorică spiritualitatea societății omenesti e marcată de sirul neîntrerupt al unor ideologii mereu depășite, sau,

CONFERINȚEI NAȚIONALE A PARTIDULUI

poate mai exact, mereu reînnoite, fapt care nu a dus, cu necesitate, și la pierderea, dispariția marilor opere literar-artistice ale epocii respective; ci, dimpotrivă, cum am spus, la sporita lor afirmare, permanența lor reevaluare. Desigur că aceasta se datorează, în primul rînd, specificită-

ții reflecției artistice a vieții și realității social-umane, modului particular al cunoașterii, al însușirii artistice a lumii, dar nu mai puțin și idealului social-uman, mesajului umanist al operei, al autorului. Tocmai permanența acestuia în izbitute reprezentări și imagini artistice, corespunzătoare permanenței năzuințe a esenței umane spre împlinire, contribuie la asigurarea permanenței specifice, atît de rivnite, a marilor creații literar-artistice.

Chemarea și intruparea concret-artistice a unui înalt ideal social-uman sînt, deci, proprii esenței literaturii; nucleul estetic al acesteia implicînd setea existențială a unui ideal major, depotrivă, concret și general-uman. Ea are astfel și capacitatea, și menirea nu doar de a-l reflecta pe cel immanent realității ogîndite, dar și a proiecta altul, superior, în viitor. Numai că implantarea acestui ideal în expresia artistică a operei nu e de sine înțelesă; ea trebuie în mod conștient, iar în

Aurel Mihale

Continuare în pag. a 7-a

Antologia „Luceafărul”

Neam

O carte tulbură se-nvolbură pe rug
cine mi-e orc și cine mi-e săgeată
chiar dacă fulgere se clatină în noi
ceasul astral un singur drum are.
Daci voi țira-n această lege-trup
ce-nghite brusc săgețile pe jumătate
arcașul pironit din ochii mei
linștește păsări răpitoare prin cetate.
Memoria-i prin hore de pămînt pribeagă

Grigore Georgiu

Argumente pentru memorie

Un loc drag cu oamenii săi care nu dispar nici în amintire este ca o idee independentă, sau parca-i mai în deplinătatea înțeleșului spunînd astfel: o idee care și-a cîștigat independența, pentru că în definitiv așa se-ncheagă adevărul responsabil al momentului, adică acel loc cu toate caracteristicile proprii își află deplina reprezentare prin ceea ce este, dar și prin ceea ce a putut să-i imprimă ca o pecete auriferă, exact în centrul cuvîntelor nerostite de unde se urzește imaginația.

Te întorci în vîietul aducerii aminte la locul unde acționază cel mai puternic înflăcătat înțeleșul și-ți dai seama, măcar că nu ești un specialist — într-ale fizicii, că acea atracție miraculoasă și calmă argumentată o există înconștientă care se cere totuși restaurată din cînd în cînd. Această restaurare, bănuiesc eu, constă tocmai în revenirea acolo unde identitatea geografică a creat o lume de simboluri și asupra acesteia ai forța de a domina și de a acoperi cu faptele izvorul și imensul zăcămint al devenirii.

Auzisem și citisem, copil fiind, despre Călugăreni, acest pisc al vitejiei românești, pricepuserăm înflăcătat de emoliu un gest atît de simplu și nu mi-as fi închipuit pentru nimic în lume că după ani și ani voi ajunge acolo, nu ca un oarecare turist dornic de a vedea, ci lucrînd efectiv, contribuînd direct la dezvoltarea localității împreună cu cei peste zece mii de locuitori harnici și mîndri, că satul lor vine

dintr-o străvechime glorioasă și suie, profilîndu-și nouitatea, în descoperirea de zi cu zi a tumultului creator de la temelie la cer. Am străbătut comuna în decursul anilor pe trecurii la Călugăreni cu pasul de nenunțate ori și azi, după mai bine de cincisprezece ani, zăresc atît de aproape o casă, un arbore, podul de peste Neașlov. Cîndul meu se dezvăluie între anii dinainte și de după, care în existența mea se numesc momente! Călugărenii, școala a vieții, carte de învățătură, sau cum să găsească expresia adecvată să i-o atribuie fără nici o reținere; ani și ani, o nimica toată ci e stai și scoți cî-n istoria universală a omenirii un vocă e ca o clipă.

Meditez la toate acestea, dar involuntar apar pe ecranul mental apărut de circumstanțe atîtea alte lucruri: campaniile agricole. Aș putea să scriu pe puțin zece pagini despre reușitele cooperativelor agricole din comuna, despre unitatea legitimă; că s-au obținut producții record la porumb, la floarea soarelui și la alte culturi, că datorită muncii lor științifice lucrătorii ogoarelor au primit ordine și medalii, că în sectorul zootehnic noua revoluție agrară își găsește împlinirea în vîietul acelușor tehnologii, că înfățișarea localității devine maru mai frumoasă și mai modernă urbanizîndu-se vertiginos. E prea bine cunoscută dialectica firească.

Pavel Pereș

Continuare în pag. a 7-a

NOUA GEOGRAFIE LITERARĂ

La „cumpăna apelor”

Un poet negrăbit, avînd o activitate poetică tenace și directă, Radu Ulmeanu a ajuns fără zgornit la cea de a patra carte, „Sîntămele nopții” (Ed. Eminescu, 1987), celelalte fiind: „Astrele negre”, „Pălmioară” (1979), „Un domeniu al meu” (1992). Trecut de cumpăna apelor, poezia lui Radu Ulmeanu se impune mai degrabă unei analize „de fond”, depășind stadiul de recenzie, de „consemnare”. Multitudinea de teme, idei, motive, procedee etc., detectabile în poezia sa,

obligă la o restringere care, dacă e mai puțin clasificatoare, va fi, sperăm, mai sugestivă. Modajitatea de a induce tensiunea lirică prin cîteva elemente constituie timbrul, marca personală a poeziei lui Radu Ulmeanu. Unele dintre acestea ar fi: cosmicul — tradus liric prin gesturi galactice; întrebarea — lansată cu precizie naivitate, îndrăgîtul căreia astăzi cu încordare un răspuns în fata celor mai repetabile, mai explicate fenomene: „și totuși de ce așa?”. Evident, din această degerie și o atitudine ironică în fata imposibilității răspunsuri.

Mai toate pemele sale se constituie ca o interogație absolută. Întrebare care nu comportă nici un răspuns, sau este propriul ei răspuns: „să fie oare adevărat că aerul acesta există?”; „de ce arde soarele?”; „cum e posibil?”; „de ce te-am învoat, destîlnule?” etc. etc. (Nu spunem oare Rilke: „...iubeste întrebările aîdona unor odăi zăvorâte sau a unei cărți scrise într-o limbă necunoscută”). Sau, interogație extinsă imaginistic, cum este aici:

„Pot oare să mă lupt cu tine / cînd tu ești înăși viața mea acusă / și, de nămetii gîndur lui meu unsă, / te pierzi în singele ce-mă curge-n vine” (...). „Si astfel mă întreb ce poate fi un oraș ca al meu / decît un loc privilegiat de observare a universului / în ogîndile ochilor concetățenilor mei / sau în cursul leneș al rîului Someș...”.

Deși elementele naturale, cosmice, sînt, învoate în mai orice poemă, eroul liric constată, de fiecare dată, că acestea nu pot fi descrise, nu li se poate sesiza ordinea (ca într-un peisaj) și, de aceea, în urma eforturilor făcute pentru

Constant Călinescu

Continuare în pag. a 7-a

Prof. Vasile Silișteanu

Continuare în pag. a 2-a

SCRITORII TINERI ȘI CĂRȚILE LOR

L-am ascultat pe Profesor

Urmare din pag. 1

romanul Unde se odihnesc vulturii nu are legătură cu nici un vultur. Titlul trebuie să lumineze prin contrast valoarea reală a materiei din care sînt făcute personajele, dar să lase asupra ei și o sugestie. Romanul lui Gabriel Chifu este inteligent și subtil. Unde se odihnesc vulturii este o carte care se apleacă asupra unui grup de intelectuali de generație, de mai multe vârste, dar mai ales tineri, cu grija de a nu se delimita, prin subliniată atitudine a naratorului, de această lume. Există, ca în orice roman, un personaj central, Cristian Mireanu, și o sumă de personaje care gravitează în jurul celui central. Există și o dramă centrală, condată de alte mai multe drame laterale. Cristian Mireanu duce o viață lesnicioasă, de cuceritor epatant pentru amatoarele de intelectuali, dar organizată și tihnită în viața se izbește de un succes. Cristian Mireanu descoperă că este bolnav, că boala lui este fatală, că va muri, că el doborîce și-și dramaturgic existența. Cristian Mireanu își propune să ia viața în serios și mai ales să se regăsească pe sine. Modul în care Cristian Mireanu se regăsește pe sine constă în mizul romanului Unde se odihnesc vulturii. Acesta are, ca orice roman care știe că este roman, altfel zicînd ca orice roman al cărui autor știe cum trebuie să fie un roman pentru a fi considerat astfel, trei părți esențiale: o introducere, o parte centrală și un epilog. Prima se numește Revelionul și ni-l infățișează pe Cristian Mireanu în ipostaza sa inconștientă, dar și sub scopul revelației că viața-i va fi scurtă. Cea de a doua se numește Vindecarea, care va fi lungă, de fapt romanul propriu-zis, iar cea de a treia se va numi, decît, Unde se odihnesc vulturii. Alți se vor dezlega toate firele desfășurate și înclinate romanescă pînă aici. Pentru că nu trebuie să ne înșelăm, Unde se odihnesc vulturii este chiar un roman care respectă canonic tipului romanesc. Există multe personaje, există o intrigă principală, după cum și într-o paralelă, există mister și multe portrete interesante de oameni interesanți. Gabriel Chifu, sau naratorul, se face a scrie roman cu neîncredere în specie, dar urmîndu-l canoanele și minimele exigente. Unde se odihnesc vulturii nu este însă un roman de eseie lipsind de masivitatea și gravitatea fundamentale. Dar nu este nici un roman rodid uman, ceea ce autorul ar vrea să fie. Parcurgînd traseul compozițional al romanului, naratorul se delimitază și se detașează de clișeele romanului, dar prin chiar această se conformează ritualului romanesc.

Nici unul din elementele romanului tradițional nu lipsește din Unde se odihnesc vulturii. Personajele precizate și „subieciile”

CRONICA LITERARA

GABRIEL CHIFU: «Unde se odihnesc vulturii»

bine interesate dau romanului citimea de interes pe care orice roman o presupune. Unde se odihnesc vulturii beneficiază de o putere de observare remarcabilă, de o notație exactă, de o tăietură inteligentă. Cartea este alertă și conduce mereu pe cititor la nodurile și problemele acțiunii, semănînd cu un roman rezumat cu superioritate, dar cu respect pentru materia și esența literară și viața drept „text” (cartea face și ea loc unor teoretizări în acest sens), dar spre deosebire de cele mai multe din aceste exerciții. Gabriel Chifu urmează modelul orl „se uită în el”, ceea ce dă cărții o consistență reală. În Gabriel Chifu mizeria și parafraza romanului mizerabil și o sete de roman. Acest lucru se vede și din caracterul personajelor sale care, deși schitate rapid, din citiva trăsături proiectate sintetic, satisfac caracterologic, sint credibile. Cristian Mireanu, Sebastian Osiac, doctorul Gorgoia, Miriam Tina, ziaristul Haralamb, Agata, trupa de tineri intel-

lectual și artiști, figurile cu totul secundare ale cărții sînt neîndoielnic interesante și autentice. Gabriel Chifu posedă știința observației sociale, a celei psihologice și a construcției. Cartea nu sună nicăieri fals sau strident. Dialogurile — piatră de încercare a prozatorului — curg cu naturalele. Și, peste toate acestea, o capacitate de a elimina materia inutilă, de a păstra la îndemînă și a folosi numai ceea ce este convingător și sugestiv. Gabriel Chifu nu disprețuiește nici loviturile de teatru. Cristian își petrece revelionul cu Miriam, dar și cu soția Gorgoia. Cristian nu știe că raporturile între soții Gorgoia sînt încordate, că înaintea întîlnirii de anul nou perechea Gorgoia a avut o ceartă decisivă și că Tina Gorgoia, strînsă cu usa de situație, a nimit pe Cristian drept amant al ei. Doctorul Gorgoia nu știe că are de-a face cu o minciună și în cursul unei banale consultații medicale dată tîrîndu-l Cristian, care se adresează cu încredere, îl convinge pe acesta că este bolnav de cancer. Cristian se hotărăște să-și refacă viața pe alte principii. Intre altele, va începe să scrie un roman. Altă împrejurare romanescă, dovedind intuiție de prozator: Cristian cucerește mai tîrziu pe Agata, care se lasă

cucerită, dar Agata, după citeva întîlniri tainice, la irevocabil holocaurul unei rupturi. Peste ani de zile Agata va descoperi, grație unui dosar uitat, că ceea ce ea credea că este intimul ei secret, necunoscut de nimeni, stătea în coșperțile unui dosar în propria ei familie.

Gabriel Chifu nu insistă asupra invențiilor sale epice, contemplîndu-se alt timp cit pot da senzația uită a pulsului real al vieții. Substanța este și fortetului lui Sebastian Osiac, simpatică figură de însingurat, care pozează pentru cel din jur într-un om al succesului oferind cu bună știință cheagul generos și iradiant al întîlnirilor celor tineri. Sumar desenate, personajele din Unde se odihnesc vulturii nu sînt în realitate sumare. De convingătoare autenticitate este și figura agitatului și tracasatului conjugal ziarist Haralamb. Naratorul are grijă să acorde fiocărui personaj al său firul și dreptul său la mister. Mai ales această disciplină a construcției scoate cartea din sfera parodiei românești, dînd cărții greutatea ei specifică.

Plină de interes prin observația egală, fără malicie, este și infățisirea grupului de tineri creatori desfășurînd planuri grandioase în discuțiile intelectuale pretentioase. Aici este foarte probabil soterul secret al cărții pentru că Mireanu este de fapt și el unul dintre acești tineri care, ca și el, sînt în căutarea identității. Deopotrivă, adică examinarea fără prejudecăți a propriei condiții. Unde se odihnesc vulturii vadește deci capacitatea de judecată asupra propriului erou și a mediului său, adică „întrarea în crize”. Deși, în final, Cristian se întoarce circular către gesturile și situațiile din scena primă, eroul totuși nu mai e același.

Unde se odihnesc vulturii este o carte inteligentă și lucidă, scrisă cu talent și precizie, o fișă de generație, care prin capacitatea de a se contempla în oglindă constituie o promisiune. Ambiguitatea titlului, cu atât mai încărcată de sens și semn de întrebare la sfîrșitul lecturii, vrea să ne transmită ceva. În fond, nimeni nu știe cu adevărat „unde locuiesc vulturii”.

M. Ungheanu

VIATA CĂRȚILOR

POEZIE

rente și lenori, senzații fruste și rafinamente cronice. Toate acestea subsumate unei mitologii hibernală, care lupul define local privilegiat al animalului sacru. Poetul tranșează chemări obscure pornite din „leagănul mitic” al imaginației în versuri intense sincretice: „Inverzind sielele / înghetaș soarele / ziua / unecă / bivoli zăpezi / aduc oca grea / și un zăpăc de lună / învinetește / vidul”. Hieratizmi încheiat din „Geranid” apare și în „Iarnă II”, viziune a unei veritabile lumi: „sfîrșit / umeric în pădure / gerul muscă desuș / e o zi de Ianuarie / scoarțele copacilor slăvesc / nașterea lupului”.

SOLEMNITATEA SIMPLIȚĂȚII

„Solemnitatea simpliții trăiește este tulburătoare în simplitate și în curaj. Trăiește în durere: „am răzbit cumva / pentru că simțeam că trebuie să răzbit / peștii tălălu meu / artificial a fost / mă rugam de el să mă vadă / dar s-a făcut imitativ în sufletul lui / și noaptea s-a făcut / liliac / și tala ne-au părăsit / într-o zi posomorâtă”.

Placheta Căltorile prin scorbura telor curpînde și o descoperire în micul infern erotic. Poeziile de dragoste exprimă relații încordate, denuntă metamorfozele vîrstei și însoțestrăză cu o anumită satisfacție critică defectele hibite „de ziua ta îți scriu lipsurile / cînd îți arți năruții”.

Trecînd peste compunerile a căror mecanică rotire în gol trădează, dacă nu imposibilitatea, cel puțin seducția, elaborării facile. („Poezie” — „vrolam să mă odihnesc”. „Toate”, semănînd experimentarea unui fel de navitate stăzită într-o manieră ce-1 aminteste pe Emil Brumar. Recuzita sumară și artificial pueril în scenă coboară însă poezia la nivelul cronicilor rimate: „Aveai ochi atrăgători s-ni priveri punei comori / Dar de cînd nu te-am văzut te-am uitat și te-am pierdut”. Subminarea poeziei prin ironie și intruziunea unor vocabile din zona derizoriului („scăfirii”, „nățăfleață”) nu reflectă o opțiune, ci un proces de falsă frondă, împotriva fără eou în planul creației. Ca în aceste versuri din „Părta te-am văzut cîntiva”: „O ce vineră frumoasă credeam că este tîdășă / Înă după ce văd mă înăruți / c-un năruș / De-as putea să-ți spun în față că în suflet ai albeață / Fiindcă mă faci să cred că te am și nu te pierd / Dar e-o mare amăgire că nu ești decît o fire / Cludată și tiovăză într-o dragoste pierdută... Spargerea tiovăzărilor compromite prin patetism și se face fără constință eternității iluzorii a iubirii.

În aceste circumstanțe, așteptăm încă adevăratul „recital” Vasile Tarța.

Constantin M. Popa

*) Vasile Tarța: „Căltorile prin scorbura telor”, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1986.

MODERNITATEA TRADIȚIEI

La o primă vedere poezia lui Ioan Teșca din volumul său de debut „Cu lumina sufletului” de curînd apărut la Editura Militară, urmează calea cunoscută a liricii ardelenești. O poezie a tradiției, puternic și excelentă, dominată de un accent semnificativ al pămîntului și de umbra tutelară a strămoșilor. Înăși împărtășire versurilor în cicluri ilustrează cum nu se poate mai bine intențiile autorului. Volumul debutează cu poeme patriotice în care își exprimă crezul civic, închinatelor unor eroi și personalități de prim rang ale istoriei noastre. O bună parte din ele, ocazionale dar scrise cu destulă îndemînire și eriață față de vers, îndeobște muzical, ca în cele din urmă să se retrază în lumea satului oferindu-ne astfel citeva poeme memorabile.

Ca și în celelalte secțiuni și aici apar forte „le” tutelare intruchinate în sura țării: „Umbra țării pară-1 albul patriarh / cînd își trece pasul în porumbiști uscate, / umerii lui poartă întelări de praf, colburi din zidirea glugurilor tălate” (Cules țirziu), a rudelor apropiate și mai ales a Geoaziului natal. Rarorii întîlniri în lirica noastră actuală o mai mare nostalgie după origini ca la Ioan Teșca. Poetul, din acest punct de vedere, se apropie de Pîllat. Ca și în cazul marelui poet muntean al cărui nume este din păcate prea puțin vehiculat în ultima vreme, desigur păstrînd proporțiile, Geoaziul este pentru tînrul poet un fel de Florica: „Stau pîrîntii în mine ca-ntr-o casă veche / ei în capul mesei, eu la umbra ei. / și-ntr-o noi val, totuși, ce răstîm de vîzhe / Căci de întînd o mină nu ajung la ei... / Ne șoptim în limba celor vechi pesemna / dar cu ochii minții peste porți de somn, / ca un car ce aduce în Geoaziul lenne / le sosește picul, rar hrîsov de domn... / Ei mai au în singe o putere rară / de-a muta-n cerneală roua de pe fin, / freamăt din coruni care tres și moară / mori a căror apă încă trezi li țîn...” (Geoaziul nopții). De altfel, fără să-și părăsească linia

Contribuția adusă de ceneacu în viața literară contemporană a fost relevantă și de reprezentativitate pentru ceneacu literar. Ludmila Chitescu, președinta Ceneacului literar „Liviu Rebreanu” din Pitești, Marinela Iacob, de la Ceneacu „Metafora” din Slatina, Petre Stroile, de la Ceneacu „Lira” din Breaza.

În parca a doua a seclului a fost prezentat un ceneacu literar, susținut de poezii: Maria Rotaru, Dumitru Fîrniță, Petre Strihan, Pan M. Vizirescu, Viorica Farcas Munteanu, George Toi, Valeria Dileanu, Elena Cruceru, Florian Șnioc, Mona Vîlcăuș, Gheorghe Păun, Mihai Păpău, Iancu Titu Corp, Viorica Nănila, Doina Chitescu și Tabata Racaru, poezia japoneză de limba română, Cercetătorul științific C. Stih Boos a adus un salut din partea Centrului de studii „George Enescu”, cu care Ceneacu literar „G. Călinescu” a avut o fructuoasă colaborare. Demne de menționat sînt și interpretările plastice din poezia lui Alexandru Philippide, Petre Strihan, Virgil Carianopol, Ion Popotian s.a., realizate de tînrul pictor Sorin Chirimb, care, dovedește reale virtuți stilistice, izbutind să reconstruiască fondul de idei cuprinse în poezii printr-o viziune cromatică de cea mai tonică expresivitate.

Nicolae Ioana

LIRISM EXTRAVERTIT

alchimist, arlecchin, monadolog încântat de ceea ce vede și simte (fără nici o lezătură cu Leibniz), „gropar al metaforelor vagabonde”, cîrșit, mierlă, teribilist anacronic, deoarece astăzi nu mai sperie pe nimeni asemenea resturi, inocent, „cronicar al morșilor și al vilor” — așa se recomandă poetul Iosean Lucian Vasiliu în ultimul său volum, Fiul omului”. Lirismul extravertit, dorință să zgîlție convențiile și derizoriul prin loc liber al imaginației, uneori necontrolate logic, aproape de demersul supra-realist („îndrăgostit cu barbă episcopă / singur mama este încrezătoare în / sintaxa melancolicilor mele / hîmra unui nabab / supra neliniște / nu parțiez pe nici o grupă sanguină / vacarmul dragostei de sarpe / întimplător apăs trăgaciului” — „Discursul” al volumului de debut „Monada”, 1981, se menține în același regim al provocărilor și în Despre felul cum înăntez, 1983, numai că limbajul devine mai saturat de cultură, iar eul liric are cheful peregrinării exotice și li-vrestii („Mie tractat despre prietenul Zenumud, Echiol, Gymnastion, Naratime (Calu) Ventinica”, precum și a „autodifinirii, ca în cele șapte poezii din Poem final (Epistole ale in- tr-

lui către spirit), din care citez aceste versuri semnificative pentru imaginea despre sine a poetului: „...am scris / Tractatul despre prietenul meu ZENUMUD, oferindu-mă / cu disprețare absolută, / înăzdrăgînt de mai multe ori pe crucea limbii materne”; sau: „Am aruncat în aer depozitele de osanale ale derizoriului”. Sperata decantare nu se produce în al treilea volum, ba se accentuează nota de mimetism și formalism, în poezii reușite ca Doina în R: „Boaodă sînt, rășină și poezia, / rășină de rouă / relief rebel și rampă / calior scîpăci din frîu”. Valoarea estetică se modifică, în funcție de cele trei cicluri ale volumului, iar uneori chiar și în cadrul aceluiași ciclu. De departe, primul ciclu, Fiul omului, este cel mai izbit: în versuri literare solene, sugestiv calofite ori epice se imaginează spațiul prenatal. Momentul final, al ieșirii în lume, se vrea apoteotic: „Laudă acestor inundări sanguine, / acestui naufragiu prin apele primordiale / mă apropi de voi, viu și nevătmătat!... / Trage tu clopoțelul, în locu meu, / cîntorule!”.

Monade, treizeci și trei de poezii cu acest titlu, sînt impresii felurite, și ca expresie stilistică, în care abundă ostentativ, insuficient motivat, înăderent unu sens estetic ori notional („Monada XIV, XV, XVII etc.) nu îau în seamă monadele facii anecdoteice (II, III, IV, V).

În ciclul final, Mie tractat despre omul bun și frumos (Kalokagathos) găsim același topos al contrariilor (inocent, culpabil, impondent vid-eitor, insensibil) și al nostimodelor: „Dăm știre tuturor celor vii / despre moartea noastră / înfloritoare / în crînzul cu metafore / al limbii natale” (Ediții), sau: „Fulgere reci în orbitele ochilor / în care se nasc / luciano-gemelele” (Lălele roșii).

Lucian Vasiliu are dexteritate a scrisului, o manieră spontană și absoasă, care dă impresia de profunzime, o exuberanță metaforică modernă. Poetul se ascunde în izrînzile unor mediate declaratii, care doar incolțesc, pentru a fi imbrincite de altele, mereu altele...

Ion Dună

*) Lucian Vasiliu: „Fiul omului”, Editura „Cartea Românească”, 1986.

UN CENACLU LA UN SFERT DE VEAC

Constituit cu un sfert de veac în urmă, Ceneacu Literar „G. Călinescu”, din cadrul Academiei Republicii Socialiste România, a fost sărbătorit recent în cadrul unei sedințe omagiale, care a avut loc la sediul Academiei. Au luat cuvîntul cu acest prilej tovarășii: Alexandru Clungu, vicepreședinte al Comitetului Sindical al Academiei, acad. Șerban Cioculescu, președintele de onoare al Ceneacului „G. Călinescu”, prof. Alexandru Balaci, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor din Republica Socialistă România, dr. George Marinescu-Dînzor, membru corespondent al Academiei franceze de Medicină, vicepreședinte al Ceneacului literar „G. Călinescu” și scriitorul Ion Popotian, secretar al Ceneacului literar „G. Călinescu”. Vorbitorii au subliniat rezultatele pozitive obținute de acest prestigios ceneacu, care de-a lungul celor 25 de ani a descoperit, îndrumat și promovat un număr impresionant de scriitori, poezi, prozatori și critici literari, mulți dintre ei avînd un palmares bogat de cărți care i-au impus în atenția celor mai exigenți critici, așa cum sînt Nicolae Liu, Viorel Cozma, Ion C. Ștefan, Vasile Virgiliu Mihăilescu, Valentin Desliu, Ilarie Hinoveanu, Barbu Cioculescu, Florian Șnioc, Ion Dianu, Gheorghe Dachin, Virgil Dumitrescu, Nicolae Gheorghescu, Petru Demetru Popescu, George Zarușu s.a.

Contribuția adusă de ceneacu în viața literară contemporană a fost relevantă și de reprezentativitate pentru ceneacu literar. Ludmila Chitescu, președinta Ceneacului literar „Liviu Rebreanu” din Pitești, Marinela Iacob, de la Ceneacu „Metafora” din Slatina, Petre Stroile, de la Ceneacu „Lira” din Breaza.

În parca a doua a seclului a fost prezentat un ceneacu literar, susținut de poezii: Maria Rotaru, Dumitru Fîrniță, Petre Strihan, Pan M. Vizirescu, Viorica Farcas Munteanu, George Toi, Valeria Dileanu, Elena Cruceru, Florian Șnioc, Mona Vîlcăuș, Gheorghe Păun, Mihai Păpău, Iancu Titu Corp, Viorica Nănila, Doina Chitescu și Tabata Racaru, poezia japoneză de limba română, Cercetătorul științific C. Stih Boos a adus un salut din partea Centrului de studii „George Enescu”, cu care Ceneacu literar „G. Călinescu” a avut o fructuoasă colaborare. Demne de menționat sînt și interpretările plastice din poezia lui Alexandru Philippide, Petre Strihan, Virgil Carianopol, Ion Popotian s.a., realizate de tînrul pictor Sorin Chirimb, care, dovedește reale virtuți stilistice, izbutind să reconstruiască fondul de idei cuprinse în poezii printr-o viziune cromatică de cea mai tonică expresivitate.

Reporter

ÎN DEZBATERE:

„Scaunul singurătății” de Fănuș Neagu

Logosul neîntrupat

Cu Scaunul singurătății (C.R., 1987), cel de-al treilea roman al său, Fănuș Neagu redă în atenție o temă importantă a literaturii române...

Al limbii române

De o jumătate de veac și mai bine, din leagăn, de la sinul curat al mamei sale, căci nu-l poți concepe într-un...

ale cărei oseminte încoaceu gorgane scoase la iveală de plul lui Odobescu, astrucate, cal și călăret, trecute prin foc aur jămurit cu toate acestea...

Povestirea ineputizabilă

Fănuș Neagu este — tot ceea ce a scris probează faptul, iar romanul Scaunul singurătății îl argumentează la modul superlativ — un povestitor extraordinar...

Elegia punerii întrebării

Pui un răspuns sub cerul instelat. La întrebarea stelelor din vară... De pildă, de ce umbra și-a dat Atunci când viața singură coboară...

Ce mare-n veac ne șlefuieste ființa, Cum apele se șlefuiesc pe ele, Ca-n micul fluviu cel ce îl plutim, Punem răspuns cu fața înspre stele...

Totu-i lumină-aici, ca în înțepciune, Mai vie ca mercurul și mai Greu ca el, E o suavă limpede greceie Cu vinuri purpuri, Tu ne erai ?

Acum pun un răspuns sub cerul instelat... Eu trebuie s-aduc aici răspunsul, Ca între niște mază, ca-ntr-o țărâni, Se seamănă cu griul, nepătrunsul...

Albinele își pun coroane vechi De ceară și de boare arămie, Fumicile ridică piramidele Dinspre Egipt, cărându-le-n vecie...

Dar cine pune totuși întrebarea ? Mercurul greu e-aici, Niște așceți Se uită-n apa limpede cum vremea Coboară peste noi și peste vieți

Tu măsurat de ele, ginditor, Toate acestea stelele urmind, Pui un răspuns sub cerul muritor, Cum apele se șlefuiesc, curgind...

Castelul de mac

Acum, când arăt prin aceste cuvinte, Palida veste a celor ce vin, Cețuri grele ies din pagina albă, Cum paloarea din varuri, Porumbița de in...

Un mic monument funerar e corola Vieții-asezată în virful de plantă, În care se-aud primăvara și toamna Vuiește-abstracte de pe lumea cealaltă...

Doliu de rouă și legea necrisă Și acolo-n rugă, cu vâz cinepui, Ce-i zboară și cîntă și trag Tot ce e mort și ce-i viu...

Și acolo sint lumi și tăceri și dezastre, Fluviu peste stele lovesc, Spiritul acelor ce sint și ce vin, Pe pământ, din pîmînt : gordianul cereșc...

E toamnă-n Moldova, cranii de mac Eram un zgomot ca stelele-n cer, Dorm acolo morțile grele-ale verii, Cu țărâni și cu plantele lor care pier...

Bate vîntul în castelul de plantă Boarea de trecere stă închisă în oul cenușiu și opac, Bate vîntul cade-n toamnă Moldova Prin aceste cranii ușoare de mac...

Viața și vremea

Am fost fericit, am vinat, Am cunoscut oameni Am cumpărat cărți foarte rare, Cit Europa, Mi-a fost drag Shakespeare, Umbra lui Hamlet Intra-o mină cu opera morții...

Sticlarii din Murano

Tragici și sfinți, sticlarii din Murano Au inventat paloarea-n chihlimbar, Cum anii trec și se depun pe zmalțu-i, Din tată-n fiu, de la sticlari pin'la sticlari...

Lucrau cu toții la topirea zării, Copii, femei, bărbați trecuți prin vreme... Tragici și sfinți, sticlarii din Murano Acele vase le stropiau cu singele din vene...

Lucrind ca argintarii, sub funingeni, Unul pe altul, ei s-au argintat, Numelumiți de artele cerești, Cele ce fac tot cerul instelat...

Și au găsit la câmpuna de lume Sticle de ceară și de vîz muranian, Prin care se zărește astăzi însăși moartea, Tîndră-n greul timpului, și-n an...

Formal, Scaunul singurătății este cel mai ordonat dintre romanele lui Fănuș Neagu. Autorul pornește de la un text celebru, din care citează: „...soldații romani de la Durostorum, în Moesia inferioară, celebrau în fiecare an Saturnaliile în felul următor. Cu treizeci de zile înainte sărbătorii trăgeau la sorti, dintre ei, un bărbat înalt și frumos pe care-l îmbrăcau în haine roșii făcîndu-l să semene cu Saturn. Astfel îmbrăcat și urmat de o mulțime de soldați, făcîndu-se plimba prin mulțime avînd toată libertatea să-și dea „frii liber pasionilor și să guste orice plăcere, chiar dacă ar fi fost dintre cele mai josnice și rușinoase. Domnia era veselă, în schimb era scurtă și sfîrșea tragic: căci, odată cu scurgerea celor treizeci de zile, și cu sosirea sărbătorii lui Saturn, își făcea gîtul pe altarul zeului pe care-l reprezenta.” (p. 168).

Lumea romanului se constituie din asemenea „regi de zi pe-o lume mică”, să-l parafrazăm pe Eminescu. Toate povestirile din Scaunul singurătății conțin acest tipar, autorul ne prezintă, în fond, mai multe ipostaze de regi ai saturnaliilor moesiene, de definiții ai puterii: unii o preiau prin lupte, alții prin înfrîngeri, prin uzurpare, alții, prin întâmplare (care este ea însăși „tragerea la sorti” a cosmosului). Nimeni, însă, nu este sacrificat după încheierea „legislației” sale: nimeni nu este dispus măcar să renunțe la „scaun”. Există, chiar, mai multe scaune ale singurătății: și Bozar Garofeanu are unul, al său — și felul lui, Alexandru Madona, și chiar eroul principal, Cezar Saltava: „...cu mă retrăgeam pe coridoarele din cetatea singurătății căutîndu-mi iarăși steaua...” — este finalul romanului. Pentru că, atenție, niciunul dintre personaje nu continuă textul în spiritul lui, nu revine la ordinea ordinară, rătăcit pentru o altă alegere în vederea unui principiu superior. Dimpotrivă, Bozar Garofeanu, de pildă, marele puternic al zilei, a ocupat acest scaun prin uzurpare: militar fiind (el refacă, deci, condiția din textul de bază), acesta a plecat de pe front, din fața Schemedunului: a nescoscit un ordin militar și, în loc de pedeapsă, cum cere textul de bază, „logosul” romanului, primește după aceea puterea.

În fond, Fănuș Neagu caută în miezul acestui timp nelegitim un sacrificiu fertil, întemeietor, un gen de opoziție în numele ordinii. Autorul nu-l găsește. El ne atrage insistent atenția asupra unor sacrificii din lumea de jos: un hot de cai se revoltă împotriva omorării calilor și plătește cu viața (se tirăse să moară pe altarul unei bisericuți); bunicul lui Cezar Saltava, Salscia Vitor și ei, deopotrivă, în timp ce mor, moare în chinuri. Aceștia nu sint, însă, martiri: fiecare moare în sensul vieții lui, apăra o idee personală. Logosul coboară pe pământ, dar nu dă semnul maxim al intrării sale, se sacrifică în individul mărunț. Aceasta sferă nu are un centru, un punct de reper. În această sferă constă, tragemul viziunii lui Fănuș Neagu, un tragism cu puternice inflexiuni metafizice. Lumea a iesit din țipini (Shakespeare) — dar nimeni nu este dispus a-i unge osia cu sacrificiul său. În finalul romanului, autorul pare a fi găsit, totuși, punctul maxim sacrificiu în timpul ultimului război mondial, cu mult înainte, deci, de obsedantul deceniu. Fănuș Neagu este, însă, dator să revină, să dezvolte în continuare tema de la acest punct de reper. S-a spart brutal o copcă în gheata groasă a Dunării, decenliului sase, materia epicii a fost adăvărata și reală în același timp: o desprimăvărare se așteaptă în continuare, o reîntrere a lumii în rosturi.

Fănuș Neagu împinge căuțările pînă în anii războiului: și sacrificiul și uzurparea s-au pe-trecut acolo: uzurpatorul trăiește și-a urmași, dar sacrificiul nu mai naște sacrificii semnificative, și-a întins umbra asupra societății și-l ține în așteptare încordată. Aceasta este structura romanului măsurată cu grila procustiană a textului său ordonator, care, el însuși, are nevoie de întregire pentru a fi un adevărat măsurător. În fond, autorul nu-și propune o închidere a construcției, ci doar deschiderea ei; acel crin uriaș al cerului stînd deasupra pămîntului este metafora romanului: o pilnie, o jumătate de sferă — nu sfera întreagă. Scaunul singurătății rămîne un roman despre logos — dar și o cosmologie, cu ordine universale, dar și cu posibilitate a omului de a o capta în cuvînt, de a o imprima în semne. Un tipar cosmic s-a așternut apăsător asupra materiei umane insigilînd-o, a prins-o în matricea lui. Frica și spaima de jos a făcut posibilă penetrația, a mînat, a sperat. Spaima este, în același timp, și spaimă de focul adevărului: condiția autorială însăși nu depășește aceste norme, stă între cuvîntul omensesc și cel zeesc, cere din partea omensului măsuri de prevenire, de apărare. Scaunul singurătății nu-l apăra dimpotrivă, îl izolează și se creează, îl plasează chiar mai aproape de zeu. În aceste condiții, speranța într-o întemeiere fără țîrfită, într-o lucrare a logosului fără a se încredința în tragic, într-o sacralitate fără sacrificiu — mi se pare, pentru Fănuș Neagu, definitorie.

Nicolae Georgescu

Clapa de argint

Roman al deplinei maturități, „Scaunul singurătății” nu-i refuză lui Fănuș Neagu nici o posibilitate. De aici un poem amplu, brodat în gama socială și sinceritate și bunăcredință. Efectul imediat este acela al unei clape de argint prin care se transmite universalului semnala.

„Pămîntul de acasă e tot ce nu poate fi ignorat” — spune autorul, subordonîndu-se acestui adevăr cu patimă și sufletul la gură, dar uimindu-se cînd descoperă în doi. Atunci devine agresiv și tenace, ridicînd tensiunea cuvîntului pînă la forța naturală a fenomenelor. Proza torului recunoaște evenimentul înaintea producerii lui. Eroi săi vin cu palmele goale și cu tălpile goale și pipăie apa pe care vor încerca să calce. În asemenea împrejurări investigația grupului social trebuie să fie (și este!) abilită și eficace. Fănuș Neagu aproape ne epuizează cu mijloacele artei sale uriașe, ducînd implicarea cititorului pînă la imposibilitatea refuzului. Propune dovezi îndobîzătoare, deci o face cu surîsul sau cu amărălă pe buze. Este categoric pentru că are dreptatea de partea lui. Este intransigent pentru că de prea multe ori uritul și ticălosia au inclinat vremelnice balanța. Cartea se consumă prin „arderea” intensă a unui „neam de oameni” cum frumos li numea Nicolae Iorga pe brăileni. Personajele nu au altă dorință decît aceea de prăbușire totală în viață. Iar dorința le este îndeplinită. Uneori în tăcere, alteori sfidător, cu inconștiență frumozilor nebuni, dar întodeauna dramatic. Aceasta dramă permanentă este, de fapt, o aspirație spre real. Umanismul desăvîrșit al scriitorului pune capăt conflictelor nu printr-o împăcare univocă și minoră cu soarta, ci tranzitoriu, în devenire și adevăr, cu mobilitatea fabuloasă a naturii de a se depăși permanent pe sine. „Scaunul singurătății” nu există în

Ioan Alexandru

Oglinda din singurătate

În „Scaunul singurătății” păsești ca-ntr-o oglindă a vieții, a visului te vede, dar traversat de comotii din alte vise, de dimensiuni parca de universuri paralele, o Brălia pehivană. Brălia cu zîmbet enigmatic de madonă cu părul plin de peste și subuori create bine cu busuioi, cu martiri sanchii, un loc în care în mod dramatic Orientul se scripînă pe Europa și Brălia e ca undeva triumful Bermudeilor, parca un loc în care bugia pestelui e moale.

De locu acela al coliziunii sau locu unde s-a făcut lășătura și marea fluviu se zbate, revăzîndu-și parca trecutul înainte de a se estompa în mare.

Ca o baghetă frenetic răspînditoare de limbă română, Fănuș Neagu aduce-n rîndurile acestei cărți lumea de vis a limbii noastre, ca marior parca a terribelilor noastre resurse, nebamuite ies la iveală, pe la colțuri de frază, adevărate caravane de metafore suierătoare, plensind de poftă de sine vievoadă și de aducere-n vis patriarhal sau vis cosmic sau al visării, mereu în sine pe sine viindu-se ca-n altă legendă orientală a căuțării de sine a oglinzii în tot adîncul altei oglinzi.

Dar citind această carte, acest spectacol al unei Balcani de fapt puternic, plin de miresme și culori, de parfumiuri nopționale de plante de taină și de fulgerări inițiatice, acest spectacol al limbii românești care se contemplant pe sine într-un adevărat cinematograf de iluzii felliniene și perfluji pitulience, trăiește parca zilele acelea ale copilăriei în care-l priveam pe tatăl meu cum seara înainte de-a adormi citea din Eminescu sau Sadoveanu.

Tatăl meu înainte de-a adormi, lua un extract de limbă română, din visul acestui limbii pe care el îl primea cu mai multe plăceri din Eminescu și din Sadoveanu, din care avea parca bucuria să se scaldă înainte de-a adormi.

Eu personal citeam mai mult cărți științifice, dar printre aceste cărți științifice sau mai bine zis pozitive, întinse-n fața mea înainte de a-mi adormi somn îl iau și pe Fănuș Neagu, cu Scaunul lui de singurătate și prin fața mea

singurătate. Devine o tribună. Locul unde se încheie un pelerinaj pentru a începe altul. Frecul și iluzia creează metafora binelui și răului. Ce este, însă, binele și răul? Întrebarea s-a consumat între paginile cărții. Iar răspunsul se construiește pentru a se reconstrui mereu, tot aici. Cu măiestrie și abnegație. Așa se încheie și se deschide „Scaunul singurătății” lui Fănuș Neagu: ca o floare carnivora, ademenitoare al apol ucigaș, căreia nu-i poate rezista nimeni. Pentru că în fiecare există un drum tainic la capătul căruia îl așteaptă propria-i luntre. Și doar brațele goale spre a visul împotriva curentului.

Mircea Cavadia

Sculpturi de Ion Vlasiu

Valentin F. Mihăescu

ridicase deodată ochii, uitându-se cu atenție la obrazul lui buclat. Atunci omul grăsuț și mărunțel, cu ochelari și mustați, avusesse o urmă de zîmbet, ceva minuscul care-i ridicase virfurile mustaților și-i încrețise caraginos nasul cărnos. Amuzată mai mult de ceea ce vedea, decît bucurată de acest neașteptat ciștig de cută, Diana scosesse proiectul și l-întinse. Va mulțumesc, spusesse cu un nod în gît. Sper să colaborăm în bune condiții. Omul nu reactivase în nici un fel. Feșise doar de după biroul masiv, mai exact se rostogolise pînă aproape de ea, și luase mîna și l-o sărutase. Diana era dezorientată. Omul o privise de jos în sus, cu o plăcere nedisimulată, care-o făcuse să roșească, și-i spusesse cu voce legănată dezmiertat: „Văd că suflă un vînt nou prin Institutul dumneavoastră”. Iar ea-și trăsese mîna ca arsă și plecase în grabă. „Bărbații ăștia”, se gîndise pe drum. „Fac ce fac și tot acolo ajung. Eh!”. O țese atunci, ca și acum, sezind la biroul ei și sorbind fără grabă din ceașca albă. Iar Titi își ridică ochii și-i zîmbi. Titi, lpicioasa de Titi, care voise cu orice chip să sadă în cameră cu ea la cîmîn și să fie în aceeași grupă la facultate. Iar Diana, căreia nu-i plăceau deloc prietenile obținute cu de-a sila, o detestase multă vreme pe obraznica de Titi. Pînă într-o zi cînd o descoperise cu totul întimplător așa cum era ea de fapt. Totul începuse într-o pauză dintr-o discuție cursuri. Titi îi spusese ceva despre fericire. Că crede ea despre fericire. Diana o ascultase numai cu o ureche. Auzise începutul: „Fericirea este atunci cînd...” și pe urmă mai auzise ceva despre „Marian care vrea să...” și despre „Mama care nu mă lasă...”. Nu pricepea mai nimic și nici n-o interesa. „Vreau istorie de amor”, se gîndise în grabă. Iar după ore, în timp ce mergeau amîndouă spre cîmîn pe jos, era încă frig, abia se desprimăvără. Titi se făcuse deodată galbenă, dădu-se ochii peste cap și căzu. Diana, surprinsă, abia apucase să-o sprijine de zîrlul cenușiu pe lângă care tocmai treceau. „Titi, începu să strige, ce-i cu tine, Titi, mă auzi, trezește-te!” Se strînsese lumea, fiecare venea cu cite un sfat. „O pereche de palme”, spunea un tîrziu energic, oferindu-și propriile lui palme. „Stropiți-o cu apă pe temple! Și agita o femeie între două vîrste, slabă și negricioasă, cu niște mustați de-a dreptul respectabile sub nas. „Deschelați-o la gît, se sufoca, o să-i înghețe limba! O fi avînd boala copiilor, sărăcuța de ea. Ce tîrziu este!” făcea un moșneag simpatic, cu o ciucula de astrahan trasă pînă deasupra sprincenelor albe, stufoase, arătînd cu bastonul în direcția lui Titi pe deasupra capetelor celorlalți. Iar Diana încerca să-o protejeze cu brațele de multimea oamenilor, strîngîndu-și în mîna: „Titi, trezește-te!” fără să priceapă ce se întîmplă, gata să plîngă de neputință. Pînă cînd își făcuse loc cu greu o bătrînă, se uitase cu atenție la ea, îi pipăise obrazii, îi frecase mîinile și-i spuse Dianei, uitîndu-i-se drept în ochi: „Biata fată, e gravă, lasă-ți gîta mîca ce să-i faci!” Și scosese din geanta ei mare, de mușama neagră, roasă pe la colțuri de atîta purtat, o sticlută care avea înăuntru ceva cu miros înepător. I-o ținuse la nas, iar Titi intră-adevăr se trezise. Și seara, după ce veniseră de la cîmîn, Diana întrebă direct: „Ești însărcinată?” Titi căscase doar ochii și, după ce tăcuse mai multă vreme, fără a-și pleca privirea, spusesse cu un fel de indrăgire în voce: „Da”. „Ei bravo, se simțise Diana sfîșiată. Dă-mi și-o palmă! Te-nținzi pe stradă și te miri c-am am... Și ce-ai de gînd? Nu te mai vrea? Nu cumva Marian al tău ți-a făcut isprava!” „Mă vrea, ziseși Titi rîcîndu-și o brajii aprinși cu palmele, ți-am spus și azi, dar tu le uitai pe pereți. Al mei, mai ales mama, nu-l vor pe el”. „De ce? Că ai lui sint țărani, căi fără carte, că Marian mai are doi frați muncitori”. „Ce spui! Ia-l și gata! În fond e viața ta...”, o sfătuisse Diana care știa că ea n-ar fi ascultat de nimeni în clipa cînd ar fi fost sigură că iubeste și e iubită. „Da, dar nu vreau să-l amărăsc. Sint părinții mei”. „Și dacă faci un copil din flori nu-l amărăști? Ori vrei să scapi de sarcină?” „Nici chiar așa!” „Atunci?” „Păi asta e, spusesse Titi. Nu vreau să le spun decît cînd n-o mai fi nimic de făcut”. „Vrei să-i obligi să-ți accepte pe Marian?” Iar Titi își întinse fața într-un zîmbet, buzele ei groase și roșii se deschiseseră ca petalele unei flori, dincolo de care se vedeau dinții albi, puternici, sănătoși. „Proasto!” o certase Diana. „Mie puteai să-mi spui de la început!” Și-i devenise simpatică. „Păi ți-am spus, replicase Titi. Nur chiar de dreptul, de-a dreptul, de-a dreptul, de-a dreptul, urechile astupate și m-am gîndit că habar n-ai cum se mîncă pîinea asta...” Pe urmă, în vacanța de vară, cînd era în luna a cincea, Titi le spusese părinților, dar, spre stupefacția ei, tot n-o lăseseră să-l ia pe Marian. Născuse acum, cînd sarcina ei nu mai putea fi un secret pentru nimeni de la facultate și nici din acel tîrgușor de provincie unde mîca-sa era funcționar la poșta, iar tîcă-său la bancă. „Mai bine moartă decît c-un gîner care mi-a sedus fata ca să mă silească să-l-o dau!” strigase ea, și se angajase să-și crească singur nepotul. Iar Titi fugise la București cu copilul și închiriasse, cu ajutorul fraților lui Marian, o cameră la o familie în vîrstă. Al ei veniseră la cîmîn și la facultate, făcînd un circ de nedescris. Diana se simțise din nou la cîmîn, bazele ei groase și libertatea oricărei ființe omenești, despre dreptul de a-și alege calea în viață. Despre faptul că dragostea pentru părinți, ca orice dragoste, nu trebuie să semene cu lanțurile pe care le atîrnă de piciorul unui ocaș. Că primivismul sentimentelor, ca și dimpotrivă, frumusețea lor, nu ține de educația spirituală, ci de a sufletului. Că n-ar fi primii intelectuali care-și nenorocesc copilul fiindcă sufletul lor a rămas în urmă. Iar bietii oameni se invințiseră de furie, o acuzașă că le-a instigat o reclamă de la Decanat. De atunci Diana se simțea solidară cu Titi, responsabilă într-un fel. Cînd băiatul ei făcuse o jumătate de an se căsătorise cu Marian fără ca părinții ei să fi fost de față. Cumnții lui Titi, oameni cu salarii și cu neveste, o alungă să se descurce, înmîni-i copilul cu rîndul cînd era la cursuri. Asta se întîmplase vreme de doi ani, pînă terminase facultatea. Iar Diana învățase cu ea pentru fiecare sesiune...

— Titi, o strigă în șoaptă făcînd-o să-și întreprăda lucrul. Îți mai amintești banchetul de absolvire a facultății?

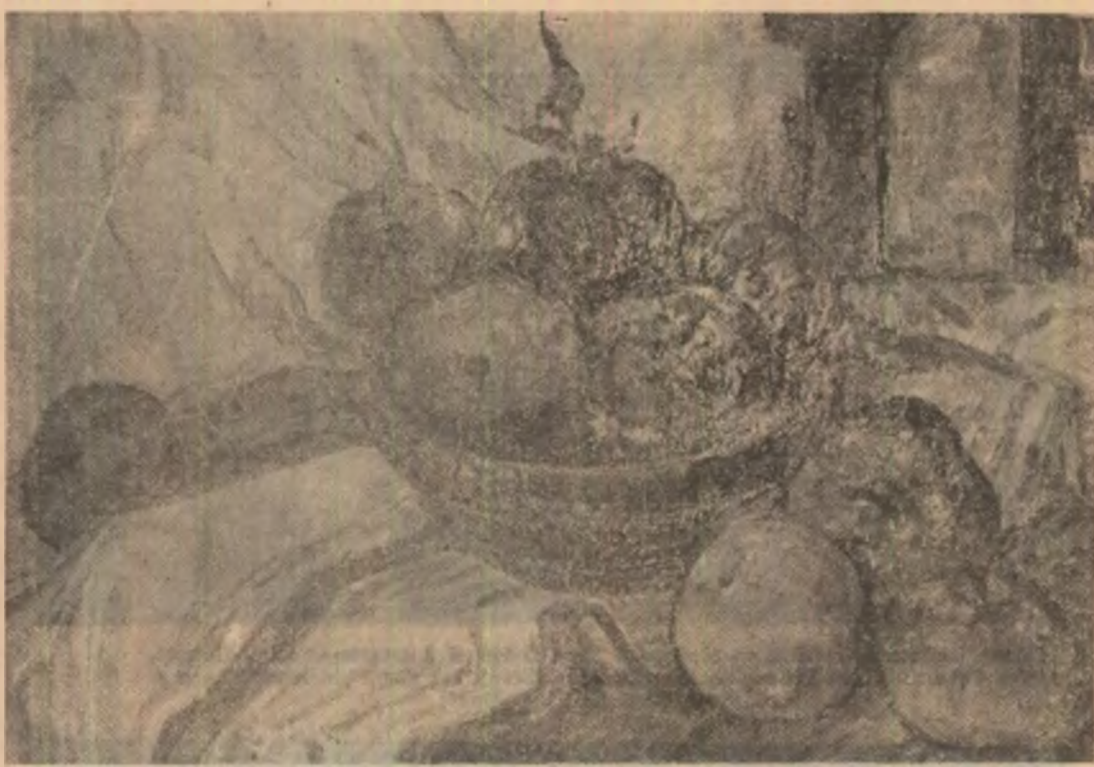
— Oho! Dar ce ți-a venit? Vrei să dai și tu un banchet pentru contractul ăsta?

— Nu... Mi-am amintit așa, deodată...

— Iar începi cu amintirile. Vezi că nu mai e mult și pleacă. Pe azi e gata...

— Mda... În sfîrșit, azi am obținut ceva...

(Fragment de roman)

Tablouri de Nicolae Filoteanu (Fotografii de Mihai Postolachi)

ana delea

M-acoperă încet ninsoarea...

A-nceput ninsoarea,
M-acoperă cu dragoste.
Moi întii părul
se răsfrî alb pînă la
mîinile tale mari.
Cred că ți-am mai spus...
Ai mîinile
Celor
Ce m-au iubit foarte mult...
M-acoperă încet ninsoarea
Acum mîinile mele
se topesc
Nu mă lasă să ning așa
Frigul de tine se duce.

Cînd simt că te-apropii
Umbră de cur,
Ce dai tircoale ușii mele
în amurg,
Nu mai mi-e frig
de nimeni
În seara plecării tale
Spre mine...

Blestem

E-n mine un cîntec
de albastru
nemiscăscut de nimeni
de pasăre, de verde, de vineri.
Mă cîntă de todeauna
de neozul ierbi
și-al pietrei
și-al Soarelui răsare
și-al Mirelei apune,
Și nu mă lasă...
Și nu mă lasă
Să mor măcar de-o stea.

Seara plecării tale spre mine...

Întodeuna pleci spre mine,
în amurg
Îmbrac cu grîlă val
Nemaivăzut,
Nemaivădit de nimeni
Și-mi perii părul
îndelung,

La ora cînd copiii dorm

Gîndește-te,
pot pleca în cîmpie.
pot alerga
în calea Soarelui Răsare
mă intristează
Mirele Apune.
mă pot feri de el,
De brațele lui
prelungite în viața mea.
Dar nu pot,
gîndește-te,
trăi
alergînd albastru în același trup,
nu pot,
gîndește-te,
respira
la ora cînd copiii dorm,
Oră de neputință
a sturnilor trase l

carmelia leonte

Dans(I)

Cade prima zăpadă vreau să te rog să exiști
acesta-i un mod derizoriu de a vorbi despre
dragoste

o mină străină îmi acoperă ochii
sînt tăcerea ta și forța ta de-a fi singur

Rînile

Erai plin de rîni și ploaia ți le umpluse
sălbăticiunile veneau din trupul tău singur
să se adape
tristețea sau moartea sfișia trunchiurile
orbilor
eu cu nebulie căutam marginea pădurii

Singerarea

Îi simți singerind alături, în întuneric.
Nu înțelesese după ce semn îi ghici
singerarea.
Poate după obscuritatea dintr-odată mai
densă,
poate după liniștea dintr-odată mai adîncă.

Îl privi insistînd, dincolo de orbirea nopții.
Erau unul și-aceleși,
unul și-aceleși.

Septembrie

Cit de triști se îndreptau spre mine și cit de
uimiți
aveau vestimintele rupte și inimile despicate
în patru
zădărnice zădărnice stătea scris pe chipurile
lor
și nimeni nu încerca să-i ocolească...

Dans(II)

Tu nu poți muri am puterea să te reinventez
urmele tale se pierd printre urmele pășărilor
acum pînă și aerul îmi este ostil
călăii nopții își desăvîrșesc arta

dana oprită

Impresie - într-o gară -

Întodeuna ăsta-i începutul -
trenul așteptat în gara singurătății,
întîrziind mereu,
lineri încercînd un ultim sentiment
de indiferență
în fața apropiatei lor noi stări cazone,
tu,
alături de care am trecut de altele ori
fără să știu
că pe tine te așteptam,
îștințoarea cu apa secată,
ce n-ar mai putea adăpa decît șinele -
dire lăstate în urma lor de roți,
să recunosc; drumul la întoarcere -
cîini vagabonzi în căutare de stăpîni
generoși.

„Ce faci?”
„Trăgeam puțin cu coada ochiului la tine!”

En attendant Godot

Erau zile cînd așteptam în neștire
un semn sau măcar un vis din
partea ta;
meru telegraful avea alte noutăți de
transmis,
(cea dorită mă ocolea metodic)
poștășul era meru pîndit pe după perdele,
radioul mergea fără oprire,
de citeva ori am avut chiar impresia
că mi-ai lansat un mesaj televizat,
dar nici măcar sateliții nu scoteau
vreun cuvînt.

Doar niște animale cu nume ciudate
băteau cîmpănînd din oripioarele
lor de plastic,
în ritmul inimii mele.

Poem intrerupt

E totuși adevărat -
la fereastra din colțul inimii mele
s-a furișat o privire;
(„...”)
am clipit repede, strident chiar, încercînd
o mică, inofensivă uimire -
ridicol.

Și totuși,
în colțul inimii mele
o privire s-a furișat ca un cîntec, ca o iubire.
(„...”)

Cine ar fi crezut
cine ar fi crezut în steaua cea roz
și inutil arzînd
în creștetul destinului nostru,

PREMIUL «LUCEAFĂRULUI» LA CONCURSUL DE POEZIE „PORN LUCEAFĂRUL...”

viorel ilișoi

Poem

În primăvara asta în care
n-am mai iubit nici o femeie
eu sint la fel soldatului necunoscut
distanț cu cele mai înalte onoruri

Lecție

Am învățat să mizer totul
pe intenția aripii de a colora
un cer abstract
dar pierd cu ușurință la masa pe care
singurătatea își înșiră așii de cupă,

căci ce rost mai are să cred într-o dragoste
care nu mai are nimic din fervoarea
miini crescute
de-a dreptul din inimă?

Poem de astă seară

Iată-mă din nou la masa de scris
fără vestimentația ne semnificativă a străzii,
fără
grija pochetului de țigări pentru mine,
numai cu pinzele singului umflăte de
gesturile tale

și cu un peste de aur
lucîndu-mi continuu din strînsor
simplelor,
iată-mă cutreierînd neștiut pe sub umbre
ca o epavă sonnambulă ducîndu-
supraviețuitorii
înspre legendă.

Aș putea să vă spun ce-am făcut astăzi:
cum am umbat pînă țirziu prin oraș,

de vreme ce timpul nu a învățat încă
legea lui Einstein,
de vreme ce universul își ride
de copilăria noastră teorii,
de intactele noastre iubiri -
și că dacă înima mea are o stradă,
și că dacă înima mea are o fereastră
la care cineva și-a furișat o privire?
(„...”)

O ieșire din labirint

Am alunecat (într-o doară desigur) pe firul
pinzei tale de păianjen,
cu aripile-nține, zbîndu-mă inutil.
Ar fi meritat să mă admiri,
eu -
înger căzut luminind eternitatea unei
secunde,
Icar prăbușit în valurile care îi înecau
aripile aprinse,
eu -
licurici lipite de întunericul palid al memoriei;
dar n-a fost așa.

Mi-ar fi trebuit vreo trei călimări pline
cu simpatica cereadă a uitării
cîteva lacrimi din piatra castelului nostru
spaniol
(nisip gîndit în clepsidre, valuri întoarse
de un vînt protector).

Mi-ar fi trebuit inima ta suflînd deasupra
inimii mele,
dar totul s-a năruit,
dar totul s-a sfîrșit,
dar totul,
alunecînd (într-o doară, desigur)
pe firul pinzei tale de păianjen.

În cruda ei fătășură,
cu ochi împingînd banchize de lumină
spre nord,
cu brațe scîlpind în roua dimineții,
ai apărut:
tu -
iubitul meu iluzoriu
tu -
sfîrșitul poemului meu de dragoste.

În cruda ei fătășură,
cu ochi împingînd banchize de lumină
spre nord,
cu brațe scîlpind în roua dimineții,
ai apărut:
tu -
iubitul meu iluzoriu
tu -
sfîrșitul poemului meu de dragoste.

În cruda ei fătășură,
cu ochi împingînd banchize de lumină
spre nord,
cu brațe scîlpind în roua dimineții,
ai apărut:
tu -
iubitul meu iluzoriu
tu -
sfîrșitul poemului meu de dragoste.

În cruda ei fătășură,
cu ochi împingînd banchize de lumină
spre nord,
cu brațe scîlpind în roua dimineții,
ai apărut:
tu -
iubitul meu iluzoriu
tu -
sfîrșitul poemului meu de dragoste.

plastică

Contururi autumnale

Pentru Nicolae Filoteanu (Galeriile de artă ale municipiului București), pictura este calea prin care se poate ilustra cel mai convingător însăși natura sa artistică - generoasă și sensibilă. Plăcerea de a picta este vizibilă și poate tocmai de aceea o anumită austeritate tematică derutează, pentru început, privitorul prin prezenta repetitivă a unor motive. Săta oferă sufragate ample de expunere și, fatalmente, serii întregi de lucrări par a fi compuse după același calapod. Dincolo de această impresie, însă, dominantă este în creația pictorială solariitatea emișiei cromatice. În florideose, Asistăm, pe măsură ce-i parcurgem pinzele, la o adevărată jubilație a culorilor. Pînă și în peisaje, atîtea cite sînt în expoziție, pictorul se concentrează de regulă asupra unui detaliu sau a mai multor detalii botanice, pentru a obține efectul dorit în modelarea luminii. Fire exuberantă, artistul pare mai întii a se încanta cu intensitate în fața acestui spectacol natural, fizic, pînă ce propriii să sensibilitate intră într-o „stare de grație” reverberată în suflul cromatic. Imaginile ce ni le propune nu sînt prelucrări, ci reconstituiri ale motivelor reale, proiectate însă pe un ecran subiectiv. O undă lirică difuză, încărcată de nostalgie, traversează pinzele sale și nu întimplător pictoru-

lui îi sint mai pe potrivă compozitiile cu flori. Răspunsul culorilor este mai ferm aici, pensulația mai liberă, mai dezinvoltă și nu de putine ori am deslusit în asemenea lucrări tinte evocînd o senzaționalitate de tip vangoghian. Cald și comunicativ, vîndînd o bună asimilare a lecției „clasicilor”, se dovedește și în naturi statice, unde tonalitățile coloristice se împart cel mai adesea între carnalitatea briantă de factură petraschistă și curgerea calmă, încărcată de arome levante, a paletei paladiene. Succesul expoziției se explică tocmai prin această atmosferă de franchețe și jovialitate a dialogului vizual, pe care pictorul a reușit să o imprimă cu pricebere în majoritatea lucrărilor expuse. Surprinzător de matur și de îngrijit concepută, expoziția unui lînar minoritar de penel - Marian Condruz (Foalerul Teatrului National, sala Amfiteatru). Numele lui, ca și lucrările sale, au avut pînă acum o circulație restrînsă, dar se pare că pictorul a știut să-și construiască și să întretîină în jurul său, în tot acest răstimp, un climat spiritual viu. Experiență benefică, fără doar și poate, din care, iată, astăzi ni se dozează, o spunem răspicat, primele repere valorice. Exceptînd „sevecții” cubistă, pe care pictorul a introdus-o în expo-

ziție doar ca o aluzie cu caracter documentar la o altă vîrstă, a voluptăților picassiene, pe care a parcurs-o deja și în care crochiul didactic se resimte din plin, întoarcerea sejerice expusă ilustrează, în unele componente ale ei strălucitor, o vocație artistică înăscută. Marian Condruz nu are nici un complex în abordarea lui să zicem, a poncifelor (ca și a licurilor) marii picturi. Sint pinze în care cutează în a avansa o altă viziune plastică, desi se situează în plin citat clasic sau impresionist (vezi „Mister venetian” sau „Mare natură statică în interior”). Adevărul este că Marian Condruz știe să aducă la același diapazon prospektive percepției sale vizuale cu instrumentarul artistic pe care l-a dobîndit și îl stăpînește cu temeinicie la această oră. În cele cîteva tablouri expuse, untrul artist ne-a convîns că știe să își compună cu minucie fiecare detaliu, cum o dovedesc majoritatea „statoricilor” sale, să „construiască” culoarea în armonii tonale bine strîmte, nu o dată surprinzătoare (Piata Decobal, Natură statică roșie, Portret de copil și altele), dar să și portretizeze cu un ochi de rafinat psiholog un caracter. Exemplarele în acest sens ni se par portretele feminine și „Napoleoni” din marea compoziție a Arhechiniei, apoi Prietenul cu melon și Portret de bărbat. Reușite cu atît mai notabile, cu cit pictorul are capacitatea de a-si sondă subiectul cu o detașare ironică, încărcată de umor, semn al unei inteligențe artistice penetrante, care situează actual creației dincolo de limitele ilustrativismului dincol. Cu o bună simțire a picturalului și un nativ simț al culorii, Condruz este de pe acum un penel al limpedei rostiri.

Corneliu Antim

muzică

m

Începutul de stagiune este întodeuna un prilej de formulare, limpede sau nu, expresă sau nu, a unor dorințe. Idei, gînduri, legate de desfășurarea armonioasă a activității scenarour noastre. Frecș este ca aceste întreprinderi artistice să aibă un conținut idealic interesant, a cărui materializare să ofere satisfacerea gustului tuturor categoriilor de public, și să reflecte posibilitățile reale ale instituțiilor de profil. Nu vom încerca aici să formulăm sugestii, chiar și pentru motivul că spațiul tipografic devine insuficient în fața unor afirmații avînd neapărat nevoie de argumentare, ci vom încerca să culegem din inițiative, ferme sau trecătoare, ale stagiunilor trecute (frînturi de idei care se pot amplifica cu bune rezultate artistice. Activitatea Filarmonicii „George Enescu”, care își numără acum cea de-a 99-a stagiune, este un permanent izvor de satisfacții pentru orice ascultător: cicluri de concert organizate, de multe ori, în profîluri tematice („Panoramic XX”, „Tribuna tinerilor Interpreti”, „Tribuna tinerilor compozitori” etc., etc.) sau concertate nepunîndu-se întrega perfect în asemenea registre, integrale componistice, ma-

Gînduri la început de stagiune

nifestări de tip sincretic etc., etc., grefate pe osatura simfoniceilor de joși și vineri - toate aceste manifestări, dintre care multe sint semnate în colaborare, împlinesc gusturile cele mai variate. Unele inițiative sint însă de subînțit cu precădere. Mă gîndesc la titlul de concert cuprîns sub denumirea „Confluența artilor”, realizate de Cristina Vasiliu, seri de artă și cultură unde, de cele mai multe ori, este dificil de găsit un loc pe scaun; avem aici cel mai potrivit exemplu pentru subînțierea faptului că, în fața actului de autentică ținută artistică, publicul reacționează în consecință. Acestul tip de manifestare îi asociază gusturile filarmoniilor de a programa opere în concert sau opere în montare, cu mijloacele însă mărginite ale instituiilor organizatoare, interesul suscită nu de putine ori de excelența metodelor rezizoral-scenografice fiind însă major (Am putea reproșa uneori primei scene muzicale a țării că de multe ori este prea îngăduitoare în ceea ce privește calitatea unor concerte, îndeosebi camerale, scădere în directă proporție cu numărul ridicat de asemenea manifestări). În ceea ce privește scena lirică și coregrafică, am avut prilejul să citesc în diverse ocazii lista titlurilor care

se propun publicului, în premieră sau reluare. Nu repet, de aceea, nume de opere și autori, ci mă mărginesc în a formula sugestia de a curînde aici și cîteva lucrări de referință ale repertoriului nostru. Mă gîndesc la Iona de Anatol Vieru, la ciclul Orestiiilor de Aurel Stroe, sau la recent prezentata operă Arsita de Nicolae Brînduș. Cîteodată, activitatea teatrelor lirice păcătuiesc prin lipsă de fantezie și preocupările de a constitui studouri de balet contemporan, eventual de a prelua prime audii de opere necesitînd minime mijloace pentru executare (opere de cameră) pentru a „testa”, în funcție de public, valoarea lor intrinsecă, de a da frîu liber înfîlțirii mult-gustatelor opere pentru copii, sint, după părerea mea, tot atîtea inițiative viabile, la fel de importante ca și preocupările pentru restituirea valorilor tradiției culturale naționale. O lipsă a stagiunilor noastre o constituie sărăcia manifestărilor corale și coral-camerale. Această carentă este subînțiată dacă ne gîndim la splendoarea unor bijuterii corale românești, inspirate direct din folclor, și putîndătea prilejurilor de a le audia „în direct”. Nu putem să nu arătăm că, parțial, această lacună e estompată de concertele corurilor de amatori, însă dimonștrîrea parțială nu poate aspira, credem, la mai mult decît atît. În fine, unul dintre fenomenele de vrednic interes îl constituie preocuparea unor instituiții muzeale de a organiza seri de muzică, poezie și arte plastice. Asemenea inițiative sint binevenite, ele „împlinesc” stagiunea cu fapte culturale de calitate.

Viorel Crețu

LIRICĂ DIN R.P. CHINEZĂ

ZHOU ENLAI

● Încă din ultimii săi ani de școală, și apoi ca student, Zhou Enlai, fost prim-ministru al Chinei Populare...

Versuri improvizate într-o zi de primăvară

Versurile care urmează au fost scrise sub impresia reparațiilor singure ale autorităților...

Pe platourile verzi ale fâșii imi plimb încercând privirea; Văd totul cuprins într-un giugiu, celos...

Pe-nținsele fâșii cîmpii se poartă o luptă cumplită; Și cad patrii întru; dar alții îndat te fac locuri...

Potețile-n ninse de roșii, de gingașe flori de eires; Și-s verzi ale lacului maluri cu sălci bogat...

Sub boltă zbor luți rîndunele, cu-al lor cîripi melodios; Și-un alt an începe cu doruri ce-asteaște...

Și-un alt an începe cu doruri ce-asteaște a fi împlinite! (1914)

Gînduri la plecarea acasă a lui Peng-hsien

Poezia de față a fost compusă la începutul anului 1916, cu ocazia despărțirii lui Zhou Enlai de unul din cei mai buni colegi și tovarăși de luptă...

Ne-am întîlnit numai din întîmplare Ca doi colegi aici la Tientsin? Toți s-au mirat de îndrăzneala noastră...

Vîntul de est luftește călătorul; Vai! ești de greu ne-am despărțit pe chei. Si cînd ai despărțit în depărtare...

Toți am pornit năprasnic înalate; Dar numai tu-n frunte mereu te ții. M-au socotit nerod muncind pentru-alții...

Jalea mea, alături de a dascălului Chang Kao-ju din cauza întîmplărilor de acum

Cătrețul care urmează, scris în octombrie 1916, a fost inspirat de poemul profesorului revoluționar Chang Kao-ju...

Furtunii se-abat pe-nțina noastră țară; Dar patria rămîne-n somn adînc. Durerea noastră-i mai cumplită toamna...

Am cîntat fluvii Yangtse și-acum plec spre est

Acet cântec a fost scris în septembrie 1917, cînd Zhou Enlai a plecat la studii în Japonia...

Arashyama sub ploaie; Kyoto, Japonia

Versurile care urmează au fost scrise în aprilie 1919, în ajunul reînnoțirii poetului în patrie...

De două ori am fost la Arashyama, Unde-s stînci cu cununi de pini și răzleci crești rezleți.

Arashyama sub ploaie; Kyoto, Japonia

Versurile care urmează au fost scrise în aprilie 1919, în ajunul reînnoțirii poetului în patrie...

De două ori am fost la Arashyama, Unde-s stînci cu cununi de pini și răzleci crești rezleți.

Arashyama sub ploaie; Kyoto, Japonia

Versurile care urmează au fost scrise în aprilie 1919, în ajunul reînnoțirii poetului în patrie...

De două ori am fost la Arashyama, Unde-s stînci cu cununi de pini și răzleci crești rezleți.

Arashyama sub ploaie; Kyoto, Japonia

Versurile care urmează au fost scrise în aprilie 1919, în ajunul reînnoțirii poetului în patrie...

De două ori am fost la Arashyama, Unde-s stînci cu cununi de pini și răzleci crești rezleți.

Arashyama sub ploaie; Kyoto, Japonia

Versurile care urmează au fost scrise în aprilie 1919, în ajunul reînnoțirii poetului în patrie...

De două ori am fost la Arashyama, Unde-s stînci cu cununi de pini și răzleci crești rezleți.

Arashyama sub ploaie; Kyoto, Japonia

Versurile care urmează au fost scrise în aprilie 1919, în ajunul reînnoțirii poetului în patrie...

De două ori am fost la Arashyama, Unde-s stînci cu cununi de pini și răzleci crești rezleți.

REVISTA STRĂINĂ

● O CULEGERE DE AMINTIRI ALE CONTEMPORANILOR despre Mihail Solohov este în curs de pregătire la editura „Sovetski pisatel” din Moscova...

● „CEL MAI MARE CRITIC LITERAR de limbă engleză”, așa îl consideră Gore Vidal pe criticul și eseistul englez V. S. Pritchett...

● DUPĂ APARIȚIA ÎNTR-UN NUMĂR IMPRESIONANT de țări a romanului „Numele transformat”, în terestul ditorilor țării...

● S-AU ÎMPLINIT ANUL ACESTA o dată de la crearea limbii internaționale Esperanto...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

● ÎN ANUL 1928, marele Vincent Van Gogh a realizat un tablou intitulat „Flora scorburoasă”...

CULTURA ROMÂNEASCĂ ÎN LUME

O tradiție frumoasă: traducerea prozei românești în limba slovacă

De vorbă cu Libuša Vajdová

— Care este prima traducere din limba română pe care ai făcut-o?

— Prima traducere... E o noțiune foarte relativă. De exemplu, prima încercare a avut loc cam în anul trei de studii, cînd m-am hotărît să traduc povestirea lui Ion Creangă, Soacra cu trei noroi...

— Ce vă-a îndreptat către proza lui Fănuș Neagu?

— Viziunea specifică a lumii din proza lui Fănuș Neagu a cunoscut-o înainte de a traduce romanul Ingerul a strigat, pentru că, în timpul m-am ocupat de novelele lui. În atmosfera culturală din timpul deceniului șapte era foarte important, pentru noi, să se aducă dovada că literatura noastră este perfect intrată în conștiința literară europeană...

— S-au împlinit anul acesta o dată de la crearea limbii internaționale Esperanto?

— Ideea de a inventa o asemenea limbă s-a născut în anul 1880, în Belgia, unde trăiau un număr mare de cetățeni de diferite naționalități: polonezi, ruși, germani, evrei etc. ca comunicare grea între ei...

— Ce puteți spune cititorilor români de legăturile românești?

— De-a lungul istoriei popoarelor noastre s-au avut multe întîlniri sau contacte politice și culturale între slovaci și români, înlesnite de apartenența unei zone culturale mai mult sau mai puțin comune...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

orășel din vestul Slovaciei, unde a înțeles institutul de învățămînt izbitoare, care au devenit mai frivoli baza unei viitoare Uniunii de la Trnava (1918).

Cîteva secole mai tîrziu contactele româno-slovace au continuat în cadrul mișcării pasoniste, de exemplu prin unele demersuri comune la Curtea imperială din Viena. O colaborare consistentă și trainică își are rădăcinile în mișcarea memorandistă din anii optzeci și nouăzeci ai secolului trecut, din Slovacia și Transilvania. Această colaborare cu caracter politico-cultural s-a născut din mișcarea popoarelor noastre pentru eliberarea națională, cînd și românii din Transilvania și slovacii din provincia Ungarie de sus, erau supuși unui grav proces de deznaționalizare. Colaborarea a atins cea mai mare intensitate în anii nouăzeci, cînd s-au realizat mai multe activități comune, cu scopul de a înfrîna Austro-Ungaria și peste hotare. Este vorba, de exemplu, de depunerea Memorandumului românesc la Curtea imperială din Viena, cînd textul întreg memorandumului a fost publicat în ziarul slovac Narodné noviny, de procesul întîlnit membrilor activiști români, la care au luat parte mulți activiști slovaci cu apărări de conștiință naționalistă nemărginite din Budapesta anul 1895, publicitatea comună în presa străină și în diferite materiale propagandistice răspîndite în străinătate, de internările comune a activiștilor slovaci și români la Szegehd, echimbările cadourilor simbolice în mișcării feminine și multe altele. La această activitate protestatară a contribuit moral și chiar financiar Liga pentru unitatea Românilor din Principatul, din București, care avea peste patruzeci de filiale în toată Europa și putea să răspundăa broșuri tipărite despre situația națiunilor noastre în Ungaria, putea să organizeze și conferințe, întîlniri pe această temă și să colaboreze cu presa străină, mai ales din Franța și Anglia. Problemele colaborării româno-slovace și rolul slovacilor în ea le dezbate o carte foarte informativă a cercetătorului slovac, istoric, dr. Milan Kravcovic, Slovacii politici în strednej Europe, 1890-1910, Bratislava, 1971, (Politica slovacă în Europa centrală).

În această perioadă a trăit în România și în Transilvania renumitul ziarist slovac Gustav Augustiny care, fiind redactor la ziarul românesc ca Tribuna, Univers sau Tribuna poporului, și fiind și secretar al doctorului Ioan Rațiu, a avut un rol important în dezvoltarea activității comune. Activitatea lui s-a lărgit mult peste limita unei colaborări politice, pentru că informa medii slovac, în ziarul slovac, nu numai despre situația politică sau economică a Transilvaniei, ci și despre activitatea culturală, științifică și literară. Un moment important în istoria relațiilor culturale slovac-române a fost decizia românilor de a oferi elevilor și studenților slovaci, exmatriculați de autoritățile austro-ungare din Slovacia pentru activitatea națională, posibilitatea de a studia mai departe la liceele germane sau române din Transilvania. În vremea respectivă nu mai exista în Slovacia nici un liceu cu limbă națională de predare (nici de stat, nici clerical), liceele fiind suprimate după ce a fost instaurat dualismul austro-ungar. În anii nouăzeci a studiat, printre alții, studenții, în lii liceului german din Sibiu, pe urmă la liceul românesc din Brașov, era și viitorul poet slovac simbolist Ján Bolto (pseudonimul Ivan Krasko), considerat astăzi părintele poeziei slovace moderne, care a avut o mare influență în dezvoltarea literaturii slovace, între care și lirica lui M. Eminescu. Această poezie a însemnat pentru el o dîntre marile realizări ale poeziei romantice europene. Sub semnul acestei prietenii literare, poetul slovac Ivan Krasko a dat o traducere excepțională poeziei eminesciene în limba slovacă, publicată în presa interbelică, apoi în volum sub titlul Tiene na obrazeciu (Limbă pe pinza vremii), în 1936. Datorită acestei traduceri și datorită personalității poetului Ivan Krasko, lirica lui M. Eminescu a rămas în conștiința culturii slovace o imagine mereu vie și izbitoare.

Foarte bine a fost primit la noi Zahara Slancu, începînd cu traducerea romanului Descurtarea din 1949, și cu toate celelalte care i-au urmat. Dar sînt și alții, mai tîrziu, ca unchiul Arghese, Nichita Stănescu, Lucian Blaga, Marin Sorescu, prozatorii Mircea Eliade, Al. Ivășiuc, Fănuș Neagu, Titus Popovici. Interesul pentru literatura română, deci exista la noi, nu este accidental, e destul de bine informat și se îndreaptă în general, spre valorile incontestabile.

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

— În momentul de față lucrez la antologia novelei românești în care, desigur, intră și unele novele ale lui Fănuș Neagu...

Picturi de Gao Shiguang

Despărțirile-n viață-s prilej de durere. Dar moartea desartă nu-neamăa nimic. A-ți da viața pentru un tel mare E-un scop împlinit.

Cînd nu semeni nimic Nu ai ce seceri. Fără semințele revoluției Cum poate înflori comunismul? Cum poate să înflorească vînt un steag Dacă nu e însoțit de singele martirilor? Nimic nu se dobîndește ieftin.

Discuțiile, stînd cîmped în fotolii Înși nu pot înlocui faptele viei! Chiar lași Sînt trîștii în momentele despărțirii; Sînt de față și ei la naștere, la moarte. Înși nu pot înțelege Moartea pentru împlinirea unui tel.

Nu te bizui pe aceștia Călea vieții e și a morții E desehisă tuturor: Alege să zbori spre lumină Usor e apana și liber: Să răstorni brazda țarinei nedesjelenite Cu ezamna de fier; Zvirind sămînța printre oameni, Și vîrsîndu-ți singele pe țarină...

Despărțiri în viață Oamenii pot fi despărțiți pentru todeauna. Meditația asupra vieții și a morții, Vedem prea bine Că moartea e și viața Ce totată dăruire, Să nu ne copleșească deci durerea Cînd vine venicia despărțirii!

Traducere din limba engleză de Virgiliu Ștefănescu-Drăgănești

Luceafărul

Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Redactor șef: Nicolae Dan Frunteletă Mihai Ungheanu (redactor șef adjunct), A. I. Zăinescu (secretar responsabil de redacție)

REDACȚIA: București, Piața Ștefaniei nr. 1, tel. 17 32 09 ADMINISTRAȚIA: Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 95 Tiparul executat la: COMBINATUL POLIGRAFIC CASA ȘTEINII